

משנה עירובין פרק ג

Mishnah Eruvin, chapter 3

(1) With all [kinds of food] may an *eruv* [i.e., *eruv tehumin*] and *shituf* be effected, [*eruv tehumin* — on the Sabbath it was forbidden for one to walk a distance further than 2,000 cubits from his home. If one wanted to

travel further, he would place food before Sabbath, at that distance, which would then enable him to travel 2,000 cubits from that point on the Sabbath. This procedure is called “*eruvei tehumin*” and “*shituf*” — a procedure to allow carrying, to and from courtyards and in an alley where many courtyards open up into a central alleyway], except for water and salt [since these cannot provide a satisfying meal. The essential element in an *eruv* is its food value, which imparts to it the status of a dining center for all who participate in it, hence, the area now is viewed as a dwelling place of the one who placed it there in the case of *eruvei tehumin*, and in the case of *shituf*, to all of the residents jointly]; and so too, may all [kinds of foodstuffs] be purchased with money of *ma'aser sheni* except water and salt. If a man vowed to abstain from food he is allowed [to consume] both water and salt. An *eruv* [*tehumin*] may be prepared for the Nazirite with wine [though he himself is forbidden to drink it (see Numbers 6:2); however, since, it is permitted to other people, it therefore, may be regarded as a suitable food] and for an Israelite with *terumah*, [since it is suitable food for a priest], but Sumkhos says: With non-consecrated produce only [i.e., the *eruv* must consist of food

רבנו עובדיה מברטנורא

א בכל מערבין. עירובי תחומין. דאילו עירובי חצרות אין מערבין אלא בפת. והאי בכל דתנן במתניתין, לאו דוקא, כדאמרינן בגמרא אין למדין מן הכללות אפילו במקום שנאמר בהן חוץ, דהא הכא תנן בכל מערבין חוץ מן המים ומן המלח ואיכא נמי במהויפטיריות דאין מערבין ולא משתתפין בהן דלאו מזון נינהו כמו מים ומלח: **ומשתתפים.** שתופי מבואות: **והכל נקח בכסף מעשר.** כדכתיב (דברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאזה נפשך: **חוץ מן המים ומן המלח.** דלא פרי מפרי הוא: **הנזיר מן המזון.** לא דאמר יאסר עלי מזון דאין נקרא מזון אלא חמשת המינין דייני וסעדי, אלא כגון דאמר כל הון עלי קונם וכל מילי זייני ומשביעים לפי שעה חוץ מן המים והמלח: **מערבין לנזיר ביין.** דאע"ג דלא חזי לדידיה חזי לאחריני: **ולישאל בתרומה.** דהא חזי לכהנים: **סומכוס אומר בחולין.** דמידי דחזי ליה בעינן, וביין לנזיר לא פליג סומכוס מפני שאפשר שישאל הנזיר על נדרו ויהיה היין מותר לו באותה שבת, אבל תרומה אי אפשר שתהיה ראויה לישאל שאלה שאפילו ישאל המפריש התרומה עליה והרי היא כאילו לא הורמה הרי היא חוזרת לטבלה ואסור לאכול ממנה עד

which the person for whom it is prepared, is himself able to eat; however, wine may be used for a Nazirite since, under certain circumstances, he may free himself of

his Nazirite vow (see Bartenura). [The following is an anonymous ruling and not a continuation of Sumkhos:] [An *eruv* may be prepared] for a priest in a *bet peras* [area of a *peras* — square containing a grave; because, under certain restrictions, it is possible for a priest to enter such an area, and therefore gain access to the *eruv*]; Rabbi Yehudah says: [An *eruv* for a priest may be deposited] even in a graveyard [whose impurity is even more defined than that of a *bet peras*], because he can put up a screen [between himself and the graves, e.g., by entering the cemetery in a closed box], and thus enter [the area] and eat [his *eruv*].

(2) An *eruv* may be prepared with *demai* [produce regarding which it is doubtful whether *terumat ma'aser* has been properly taken, this is considered edible, since a poor person may eat from it], with *ma'aser rishon* from which [only] its *terumah* had been taken [i.e., its *terumat ma'aser* but not its *terumah*; the Gemara explains that we are referring to a case where the Levite grabbed the first tithe, at a time when there was no obligation to give *terumah*, namely; before the grain had been separated and threshed] and with *ma'aser sheni* and consecrated

רבנו עובדיה מברטנורא

שיחזור ויפריש תרומה אחרת ואין מפרישין תרומה בשבת אפילו בין השמשות הילכך לא חזי ליה. ואין הלכה כסומכוס: ולבכהן בבית הפרס. סתמא היא ולאו סומכוס קאמר לה. בית הפרס, שדה שנחרש בה קבר, מותר לבכהן ליכנס שם כשהוא מנפח והולך ורואה שאינו נוגע בעצם כשעורה, ומשום הכי מותר ליתן עירובו שם שהרי יכול להכנס במקום שנתן שם עירובו והוי הוא ועירובו במקום אחד: לחוץ. לעשות מחיצה בינו לקבר, שלא יאהיל, כגון שיכנס שם בשידה תיבה ומגדל, אלמא חזי ליה. ופלוגתא דר' יהודה ורבנן מוקמינן בגמרא דאפילו בישראל פליגי רבנן עליה דרבי יהודה ואמרי דאין מניחין עירובי תחומין בבית הקברות, ולא נקט כהן אלא להודיע כוחו דרבי יהודה דאפילו בכהן שרי. ובהא קמפלגי, דר' יהודה סבר אף על גב דאסור ליהנות ולהשתמש בבית הקברות מותר להניח שם עירוב דאין מערבין עירובי תחומין אלא לדבר מצוה ומצות לאו ליהנות ניתנו. ואע"פ שמשתמר שם העירוב אחר קנייתו דהא בין השמשות קונה וכבר נעשית המצוה והוא משתמר שם כל השבת. קסבר ר' יהודה אין אדם מקפיד על עירובו אם אבד או נגבב לאחר שקנה. ורבנן סברי אדם מקפיד על עירובו לאחר שקנה ורוצה שלא יגבב הלכך כשהעירוב משתמר בבית הקברות כל השבת לאחר שקנה בין השמשות ונגמרה מצותו נמצא משתמש באיסורי הנאה, שהקברים אסורים בהנאה, ולפיכך לא יניח עירוב בבית הקברות. והלכה כחכמים: **ב מערבין בדמאי**. בככר שלקחה מעם

[food] that have been redeemed [though the fifth was not yet paid, (where the original owner redeems his produce he adds a fifth, see Leviticus 27:31)]; and priests [may prepare their *eruv*] with *hallah*. [It may] not [be prepared], however, with *tevel* [definitely non-tithed produce], nor with *ma'aser rishon* whose *terumah*

והכהנים בחלה (ובתרומה). אבל לא בטבל, ולא במעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו. השולח ערובו ביד חרש שוטה וקטן, או ביד מי שאינו מודה בערוב, אינו ערוב. ואם אמר לאחר לקבלו ממנו, הרי זה ערוב: ג נתנו באילן, למעלה מעשרה טפחים, אין ערובו ערוב. למטה מעשרה טפחים, ערובו ערוב.

has not been taken, nor with *ma'aser sheni* or consecrated [food] that have not been redeemed. If a man sends his *eruv* [*tehumim*, to the spot which he desires to establish as his symbolic dwelling, before the Sabbath] by the hand of a deaf-mute, a mentally incompetent person, or a minor, or by the hand of one who does not admit [to the principle of] *eruv*, the *eruv* is not valid. If however, he instructed another person to receive it from him, [and to deposit it in the prescribed manner,] the *eruv* is valid.

(3) If he deposited it [the *eruv*] on [the branch of] a tree above [a height] of ten handbreadths [and the branch has an area measuring 4 X 4 handbreadths, resulting that the branch is considered a private domain, while the foot of the tree, the area where he established his symbolic dwelling, stands in a public domain], his *eruv* is ineffective [since an *eruv* must be edible at the time it takes effect namely, at twilight when Sabbath begins and, in this case, he is prohibited from removing the *eruv*, at the very time it takes effect]; [if he deposited it at a height] below ten handbreadths [a branch is not considered a public domain, unless its height is above ten handbreadths and is 4 X 4 handbreadths wide; rather, in this case, where it is below ten handbreadths, it would be a *karmelit*. Transferring from a *karmelit* to a public domain is a *shevut* — Rabbinical

רבנו עובדיה מברטנורא

הארץ ולא הפריש ממנה תרומת מעשר של דמאי: ובמעשר ראשון וכו' אבל לא בטבל וכו'. כולן מפורשין במסכת שבת פרק מנפין: השולח ערובו ביד חרש וכו'. להוליכו לסוף אלפים אמה. ודוקא בעירובי תחומין אינו עירוב אם שלחו ביד קטן. אבל בעירובי חצרות קיימא לן קטן גובה את העירוב: ביד מי שאינו מודה בערוב. כגון כותי או צדוקי: ואם אמר לאחר. כשר, לקבלו מן הפסול ויוליכנו הכשר לסוף אלפים אמה: הרי זה עירוב. ובלבד שיהא הוא עומד ורואה בשעה שהפסול נותנו ביד הכשר, אף על פי שאינו רואה כשהכשר מוליכו, דחוקה שליח עושה שליחותו: ג נתנו באילן. העומד ברשות הרבים יש בו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יותר: למעלה מעשרה אין ערובו ערוב. דכיון דהאילן רחב ארבעה, למעלה מעשרה הוי רשות היחיד, והוא קנה שבינתו ברשות הרבים, וכיון דאי הוי בעי למשקל עירוביה ומיכליה בשעה שהעירוב זוכה לו דהיינו

prohibition and our Mishnah maintains, as does Rebbi, that a *shevut* is not prohibited at twilight; therefore, he could remove the *eruv* and], his *eruv* is effective. If he deposited it in a cistern [which is in a valley, where he intended his symbolic dwelling to be, which is a *karmelit* and not public domain], even if it is a hundred cubits deep, his *eruv* is effective. If it [an *eruv*] was put [in a *karmelit*] on the top of a reed or on the top of a pole, providing, it had been uprooted and then inserted [in the ground] even though it was a hundred cubits high, the *eruv* is effective. [However, if it was not uprooted it is not valid; since a reed is very thin, it is certain that he will break it, in which case he will transgress a Biblical prohibition and he is, therefore, considered as one who is unable to reach the *eruv*.] If it was put in a closet [and was locked up and the lock is held in place with rope, so that one could cut the rope to open it, which would only be a *shevut*] and the key was lost, the *eruv* is nevertheless effective [since at twilight a *shevut* is not prohibited, as above]. Rabbi Eliezer says: If he

רבנו עובדיה מברטנורא

בין השמשות לא מצי שקיל ליה, דמייתי מרשות היחיד לרשות הרבים, לא הוי עירוב: למטה מעשרה **הרי זה עירוב**. דלמטה מעשרה כרמלית היא, דכל משלשה ועד תשעה ברוחב ארבעה כרמלית היא, וכיון דאי שקיל ליה לעירוביה אין כאן אלא איסור שבות, הרי זה עירוב. ומתניתין רבי היא דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות. ובשעה שהעירוב זוכה לו דהיינו בין השמשות מצי שקיל ליה ונמצא הוא ועירובו במקום אחד, הלכך הוי עירוב: **נתנו בבור**. שבכרמלית כגון שבבקעה ושבשדות ונתכוון לשבות בבקעה או בשדה, **הרי זה עירוב**, דבור עצמו רשות היחיד והוא קנה שביטה בכרמלית ובשעה שהעירוב זוכה לו דהיינו בין השמשות מצי שקיל ליה, כרבי דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות: **אפילו גבוה מאה אמה**. ואין למטה רוחב ארבעה דלאו רשות היחיד הוא, ואף על גב דלמעלה רחב ארבעה דהא עירוב ע"ג מקום ארבעה בעינן: **תלוש ונעוץ**. הוא דהוי עירוב, אבל מחובר לא הוי עירוב, משום דכי שקיל ליה גזירה שמה יקטום, לפי שהקנה רך הוא איכא למיגזר שמה יקטום כי שקיל ליה, אבל אילן קשה הוא ובין השמשות לשמא יעלה ויתלוש לא חיישינן, אבל קטימת קנה אידי דרכיכה ודאי מקטמא ומחייב משום קוצר. אי נמי, קנה וקונדס מיחלף ליה מחובר בתלוש דקנים הרבה תלושים נעוצים ונראין במחברים משום הכי איכא למיגזר שמה יקטום במחובר ויחשוב שהוא תלוש, אבל באילן ליכא למיגזר שמה יעלה ויתלוש ויטעה לחשוב דתלוש הוא: **נתנו במגדל של עץ**: **ואבד המפתח הרי זה עירוב**. וכגון שהמנעול קשור בחוטים וחבלים שאם לא ימצא המפתח אי אפשר לחתכן אלא בסכין, תנא קמא סבר הואיל ואפשר לפתוח על ידי שיחתוך החבלים בסכין אין כאן איסור סקילה אלא איסור שבות,

does not know that the key is in its proper place, [e.g., adjacent to the closet] the *eruv* is ineffective [Rabbi Eliezer maintains that the knife is *muktzah* for such usage (being that this

אם אינו יודע שהמפתח במקומו, אינו ערוב: ד נתגלגל חוץ לתחום, ונפל עליו גל, או נשרף, או תרומה ונטמאת, מבעוד יום, אינו ערוב. משחשקה, הרי זה ערוב. אם ספק,

is not the normal purpose of a knife) and as such, we now have two Rabbinic injunctions blocking his accessibility to the *eruv*].

(4) [If the *eruv*] rolled away beyond the [Sabbath] limit [so that more than the permitted distance of two thousand cubits intervened between the *eruv* and the man's home, and, consequently, the *eruv* was inaccessible to him] or if a heap fell on it, or if it was burnt, [or if it consisted of] *terumah* that became unclean [and, therefore, unfit even for a priest] — [if any of these accidents occurred] while it was yet day [i.e., Friday before twilight; so that at the time the Sabbath began, the *eruv* was either non-existent or inaccessible], it is ineffective, [but if it occurred] after dusk [on Friday], the *eruv* is effective [because an *eruv* comes into force at twilight on the Sabbath eve, and since at that time the *eruv* in question, was both in existence and accessible, its subsequent loss or inaccessibility cannot, in any way, affect the rights it had conferred upon the man in connection with the Sabbath in question]. If this is doubtful [i.e., it is uncertain whether the accident occurred before or after dusk], Rabbi Meir and Rabbi

רבנו עובדיה מברטנורא

דמקלקל הוא בחתיכת החבלים וכל המקלקלים פטורים, ואיסור שבות בין השמשות בשעת קניית העירוב לא גזרו בו כדאמרן, הילכך הוי עירוב, דמצי מייתי סכין ויחתוך לחבלים ושקיל לעירוביה. ורבי אליעזר סבר אין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו ואסור לטלטל הסכין כדי לחתוך החבלים, שאין תשמישו אלא לחתוך האוכלים, והואיל ואיכא תרתי, טלטול הסכין וחתיתת החבלים, אפילו לרבי דאמר כל דבר שהוא משום שבות בין השמשות לא גזרו, בכהאי גוונא מודה דגזרו. ואין הלכה כרבי אליעזר: ד נתגלגל חוץ לתחום אינו ערוב. הואיל ויש מביתו שהוא לן שם עד עירובו יותר מאלפים אמה, לא מצי למיזל ולמשקליה. והוא שנתגלגל שתי אמות חוץ לאלפים אמה, שכל אדם יש לו ארבע אמות ממקום עירובו שתי אמות מצד מזרחו של עירוב ושתי אמות מצד מערבו. נפל עליו גל. והוא דבעי מרא וחצינא לפנייה, דהויא מלאכה ולא שבות: תרומה ונטמאת. דהשתא לא חזיא לא לדידיה ולא לאחריני. ואיצטריך תנא לאשמועינן נתגלגל חוץ לתחום ונפל עליו גל, דאי אשמועינן נתגלגל, משום דליתיה גביה הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר, אבל נפל עליו גל דאיתיה גביה אימא להוי עירוב. ואי אשמועינן נפל עליו גל, דלא מצי שקיל לי אלא במלאכה במרא וחצינא, אבל נתגלגל דאפשר דנשיב זיקא ומהדר ליה לתוך התחום אימא להוי עירוב, קמשמע לן. ותנא נשרף להודיעך כוחו דרבי יוסי דאע"ג דאינו בעולם, משום ספק לא מתסר. ותנא תרומה שנטמאת להודיעך כוחו דרבי מאיר דאף על גב דישנה בעולם ויש לומר העמידנה בין השמשות על חזקתה

Yehudah say: The man [is in the position of both] a donkey driver and a camel driver [who is unable to make any progress. A camel can be led only by pulling its rein and a donkey can be

רבי מאיר ורבי יהודה אומרים, הרי זה חמור גמל. רבי יוסי (ורבי שמעון) אומרים, ספק ערוב, כשר. אמר רבי יוסי, אבטלמוס העיד משום חמשה זקנים על ספק ערוב שקשר: ה מתנה אדם על ערובו ואומר, אם באו גוים

is in charge of both animals can neither lead the two, because of the donkey, nor can he drive the two, because of the camel. So too, with this man, the validity of whose *eruv* is in doubt. If the *eruv* is valid, he can walk from his (so to speak) home base which is the place of its deposit, two thousand cubits in all directions including the direction of his home, but not beyond it. If it is invalid, he can walk from his home two thousand cubits in all directions, including two thousand cubits in the direction of the *eruv*, but not beyond it. As the validity of the *eruv* is in doubt, he can only walk the two thousand cubits distance between his home and the *eruv*, the common area of both *tehumim*, but he is forbidden to go beyond the *eruv*, in the one direction and beyond his home, in the other direction]. Rabbi Yose and Rabbi Shimon say: An *eruv* [whose validity is] in question is effective [since when he placed the *eruv* it was there and accessible we assume (through the principle of *hazakah*) that it was so, at twilight as well]. Rabbi Yose says: Avtolemos testified on the authority of five elders that an *eruv* [whose validity is] in doubt is effective.

(5) A man may attach a condition to his *eruv* [depositing two *eruvim*, one, at a distance of two thousand cubits from the east side of his house, and another, in the opposite direction at a distance of two thousand cubits from the west of his house] and say, "If foreigners [from whom he must flee] come from the east, my

רבנו עובדיה מברטנורא

של קודם לכן וטהורה היתה, אפילו הכי לא אמרינן חוקה לקולא: משחשבה הרי זה ערוב. דלאחר שקנה בין השמשות אין חוששין לו אם נאבד: הרי זה חמור גמל. דמספקא לן אי קנה ליה עירוב והבא הוי ביתו ומהבא יש לו אלפים לכל רוח והפסיד אלפים שמעבר ביתו והלאה, או שמא לא קנה עירוב ומביתו יש לו אלפים לכל רוח ולא קנה לעבר עירובו כלום. ומחמת ספק זה נאסר לכתב אלא אלפים אמה שבין ביתו לעירובו, דממה נפשך בהנך משתרי. אבל באלפים דמעירובו ואילך, לא. דילמא לא קנה עירוב. ומביתו ואילך נמי לא, דילמא קנה עירוב. נמצא זה מושכו לכאן וזה מושכו לכאן כאדם המנהיג חמור וגמל שהחמור הולך לפניו וזה מנהיגו והגמל מאחוריו והוא מושכו וצריך לפנות לפניו ולאחריה: רבי יוסי ורבי שמעון אומרים ספק הערוב כשר. דאמרינן העמד עירוב על חזקתו, וכשהניחו היה בתוך התחום והיה טהור ולא היה עליו גל, לפיכך עירובו עירוב. וכן הלכה: ה מתנה אדם על ערובו. מניח שני עירובין, אחד לטוף אלפים למורת ביתו ואחד לטוף אלפים

eruv [shall be that] to the west [and he is, consequently, able to go in a westerly direction a distance of four thousand cubits from his house. Though the foreigners would not come before the following day, the condition has the force of determining retrospectively which *eruv* shall become effective at twilight of the Sabbath eve]; [however, if they come] from the west, my *eruv* [shall be that]

to the east; if they come from both directions, I will go in whatever direction I desire, and if they come from neither direction, [i.e., if they don't come at all] I will be like the people of my town [able to go a distance of two thousand cubits from the town in any direction, both *eruv* being null and void]. [He may likewise say,] "If the Sage [whose discourses he desires to hear] comes from the east, let my *eruv* [be the one] to the east; if, from the west, let my *eruv* [be the one] to the west; [if two Sages] come from opposite directions, I will go in whatever direction I desire, and if no one came from either direction, I will be like the people of my town [able to go a distance of two thousand cubits from the town in any direction, both *eruv* being null and void]." Rabbi Yehudah says, If one of them [of the two Sages that come from opposite directions] was his teacher, he may go only to his teacher [the presumption being that when making the condition, his intention was that *the eruv* to be effective is the one which would enable him to go to his teacher], but if both were his teachers, he may go in whichever direction he prefers.

(6) Rabbi Eliezer says, If a Festival day immediately precedes or follows the

רבנו עובדיה מברטנורה

למערב ביתו, ואומר, אם באו גוים למזרח וצריך אני לברוח מפניהם יקנה לי עירובי שבמערב ויהיו לי למערב ביתי ארבעת אלפים אמה, ואע"ג דלא אתו עד למחר, אמרינן יש ברירה דבין השמשות קנה ליה עירובו דאידך גיסא: **הריני כבני עירי**. אלפים מעירי לכל רוח, ואיני צריך להשתכר לכאן ולהפסיד מכאן; **אם בא חכם למזרח**. חוץ לתחום עירי, ורוצה אני ללמוד מפיו ועכשיו איני יודע לאיזה צד יבוא ולמחר אשמע מבני אדם הבאים משם לכאן על ידי עירובי: **רבי יהודה אומר**. אם באו מכאן ומכאן ואחד מהם רבו, ילך אצל רבו ולא אצל האחר דקים לך בגויה דבשעת קניית עירוב בין השמשות דעתיה דלקני ליה ההוא עירוב דלצד רביה. ואין הלכה כר' יהודה, דוימנין דניחא ליה

מז המזרח, עירובי למערב. מן המערב, עירובי למזרח. אם באו מכאן ומכאן, למקום שארצה אלך. לא באו לא מכאן ולא מכאן, הריני כבני עירי. אם בא חכם מן המזרח, עירובי למזרח. מן המערב, עירובי למערב. בא לכאן ולכאן, למקום שארצה אלך. לא לכאן ולא לכאן, הריני כבני עירי. רבי יהודה אומר, אם היה אחד מהן רבו, הולך אצל רבו, ואם היו שניהם רבותיו, למקום שירצה לך: ורבי אליעזר אומר, יום טוב הסמוך לשבת,

Sabbath, a man [who desires on the two days respectively to go in two different directions] may prepare two *eruv* [which he deposits at distances of one thousand cubits from the town in the two desired opposite directions (see Tosfot Yom Tov)] and make the

following declaration: “My *eruv* for the first [day, shall be that] to the east [“east” and “west” represent any two opposite directions], and the one for the second day, that to the west, [the two days in question, in the view of Rabbi Eliezer, are regarded as two distinct entities of holiness. One *eruv* may consequently take effect at twilight of the eve of the first day, and the other, at twilight of the following day, each *eruv* serving for the day for which it is prepared;]” [or] “the one for the first day [shall be that] to the west, and the one for the second day, that of the east,” [or a person may say;] “My *eruv* [shall be effective] for the first day, and for the second day [I shall retain the same rights] as the people of my town [i.e., instead of the right to a radius of two thousand cubits from the *eruv*, which prevents him from going outside the town more than one thousand cubits in the opposite direction of that *eruv*, he would be entitled to a radius of two thousand cubits from the town in all directions];” or “My *eruv* [shall be effective] for the second day, and for the first day [I shall retain the same rights] as the people of my town.” The Sages, however, say, Just as he either prepares an *eruv* for one direction [for a single day], or [if he wishes to be entitled to the privileges of the townspeople] none at all; so too, he either prepares one *eruv* for the two days, or none at all [the Sages are uncertain regarding a Sabbath which is immediately preceded or followed by a Festival, if it is considered as one long

רבנו עובדיה מברטנורא

לאינש בחבריה טפי מרביה: **ו מערב אדם שני עירובין.** אם היה צריך לילך יום ראשון לכאן ויום שני לכאן יכול לערב למזרח ולמערב ערב יום הראשון ואומר עירובי של מזרח יקנה לי היום לצורך מחר ועירובי של מערב יקנה לי בין השמשות דלמחר לצורך יום שני. דקסבר רבי אליעזר שבת ויום טוב לאו כחד יומא אריבא ניגהו אלא שתי קדושות הן ובין השמשות דקמא לדידיה הוא דקני ולא ליום שני: **עירובי הראשון והשני כבני עירי.** כלומר ואם לא היה צריך לילך אלא ביום ראשון ובשני אין צריך לזוה ממקומו ואינו רוצה להפסיד לא אלפים של תחומו מכאן ולא אלפים של תחומו מכאן, וערב עירוב אחד לצד שהוא רוצה לילך בו ביום ראשון ואומר עירובי זה יקנה לי לצורך מחר, ובשני הריני כבני עירי שלא עירבו. או אם היה צריך לילך בשני ולא בראשון יאמר עירוב זה יקנה

day, i.e., one entity of holiness, or two]. How then, is one to act [when a Festival immediately precedes the Sabbath, for it to be effective for both days]? He arranges [for the *eruv*] to be

carried [to the required spot] on the first day [by an agent; if the man himself goes to the required spot, no *eruv* is necessary, since his very presence at twilight at that spot, acquires it for him as his dwelling for that Sabbath or Festival] who, having remained there with it, until dusk [when *eruv* effects the acquisition of the spot] then takes it up and goes away. [He should not leave it there, since it might be lost and the man for whom it was prepared would thus be without an *eruv* for the second day.] On the second [day the *eruv* is again carried there and] kept until dusk when [the agent] eats it [he may not carry it away with him, on account of the Sabbath, on which the carrying of objects in a public domain or in a *karmelit* is forbidden] and goes away. He [by taking the *eruv* with him on the first day and so preserving it from possible loss] thus benefits both in his walking and in his *eruv* [a) he is able to walk not only on the first, but also on the second day in the direction he desires; and b) he can also enjoy on the second day, the eating of the two meals which the *eruv* consists of. Had he not preserved the *eruv*, he might have lost both benefits. Should the Festival be preceded by the Sabbath, when the carrying of objects is forbidden, there is no alternative but to leave the *eruv* in its position until the termination of the Sabbath; it must be

רבנו עובדיה מברטנורא

לי בין השמשות של מחר, ובראשון אהיה בבני עירי: או מערב לשני ימים. היינו לרוח אחת דאמרינן לעיל. והא תו למה לי, אלא הכי קאמרי ליה רבנן לרבי אליעזר, אי אתה מודה ליום אחד דאו מערב לרוח אחת או אינו מערב כל עיקר, שאינו יכול לומר חצי יום עירובי למורה וחצי יום עירובי למערב. לשני הימים נמי, דהיינו לשבת ויום טוב, או מערב כמו ליום אחד או אינו מערב כל עיקר. דספיקא להו לרבנן שבת ויום טוב אי כיומא אריבא דמי אי לא, ועבדי הכא לחומרא דאין יכול לערב לשתי רוחות, דילמא חדא קדושה היא. והכא לחומרא דאמר לקמן נאכל בראשון אין עירוב לשני, דלמא שתי קדושות הן ולא כיומא אריבא דמי: מוליכו. השליח ערב יום טוב שלפני שבת, ומחשיך עליו עד שיקנה העירוב: ונוטלו ובא לו. שמא יאבד ושוב אין לו עירוב לשני, בדקתני נאכל עירובו בראשון עירוב לראשון ואין עירוב לשני: ובשני. חוזר ומוליכו בשני. דקיימא לן, המערב בפת בראשון ורוצה לערב בפת בשני, צריך שיערב באותו עירוב עצמו שקרא עליו שם מאתמול, ועתה שותק. אבל לא בפת אחרת, דבעי למקרי עליה השתא שם עירוב והוי מכין מיום טוב לשבת: נמצא משתכר בהליכתו. כלומר קונה לו הליכה ליום מחר: ומשתכר בעירובו. שאוכלו. ויום טוב אחר השבת דלא אפשר בהכי, מוליכו בראשון ואינו אוכלו, וחוזר והולך שם בשני לראות אם

examined at twilight just before the Festival begins and, if it is found intact, it must be allowed to remain in position until dusk, when it may be carried away or eaten on the spot]. If the *eruv* was eaten up on the first day, it remains effective for the first day [only], but not for the second. Rabbi Eliezer said [to them], You do then agree with me that they [the two days] are two distinct entities of holiness. [Had the two days been one entity, the *eruv* that was effective at twilight on the eve of the first day should have retained its effectiveness until the conclusion of the second day. Now, since you concede this point, Rabbi Eliezer says: in effect, you must also concede that two *eruvim* may be prepared respectively for the two days, for two different directions. However the Sages, being uncertain, maintain the stringencies of both positions.]

(7) Rabbi Yehudah says: [If on the eve of] Rosh Hashanah a man [living far from Jerusalem (i.e., from the seat of the Sanhedrin) to ascertain in time, which day was fixed as Rosh Hashanah], fears that [the preceding month of Elul] might be intercalated [i.e., declared to consist of thirty, instead of twenty-nine days. (E.g., If the witnesses appeared on the night following the twenty-ninth day of Elul and testified to the sighting of a new moon, Sanhedrin would immediately proclaim a new month, automatically making that night Rosh Hashanah. If however, witnesses did not appear until after the *minhah* of the following day, that thirtieth day was added to Elul and therefore Rosh Hashanah should begin only the following night). Thus, if in fact witnesses did come on the night following the twenty-ninth of Elul, people not in the immediate vicinity of the Sanhedrin would not know in time that Rosh Hashanah had already begun that evening; therefore, Rosh Hashanah is observed on both the thirtieth of Elul and the day following it. Now, if he wishes to go on the two days respectively in two opposite directions of the town (as in the case of the above Mishnah),] he may prepare two *eruvim*

רבנו עובדיה מברטנורא

קיים העירוב מחשיך עליו, ואם רוצה יאכלנו אחרי כן: מודים אתם לי שהן שתי קדושות. דאמריהו נאכל עירוב בראשון אין עירוב לשני, ואי חדא קדושה נינהו הוה ליה כחד יומא אריכתא ויקנה בין השמשות של ראשון לשניהם. וכיון דשתי קדושות נינהו יכול לערב נמי לשתי רוחות. ורבנן אזלי הכא לחומרא והכא לחומרא כדאמרן, משום דמספקא להו. והלכה כרבי אליעזר דשבת ויום טוב שתי קדושות הן: ? שמא תתעבר. שמא יעשו בית דין הגדול אלול מעובר ויהיו שני ימים טובים,

[depositing them in the two opposite directions of the town respectively, at distances of two thousand cubits] and make this declaration: “My *eruv* for the first [day shall be] to the east and the one for the second day, to the west;” [or] “the one for the first day,

to the west and the one for the second day, to the east;” [or] “My *eruv* [shall be effective] for the first day, and for the second [I shall retain the same rights] as the people of my town,” or “My *eruv* [shall be effective] for the second day, and for the first [I shall retain the same rights] as the people of my town.” The Sages, however, did not agree with him [they regard both days as one entity of holiness]. (8) Rabbi Yehudah further stated, A man may conditionally [set aside *terumah*], for a basket [of produce] on the first Festival day [of Rosh Hashanah, even though the setting aside of the priestly dues is forbidden on a day that is definitely known to be a holy day, by saying; if today is not Rosh Hashanah, then let this (the produce to be separated) be *terumah* and if, in fact, it is Rosh Hashanah, then my words are null and void. The next day he says: If yesterday was Rosh Hashanah (and therefore, yesterday's designation of *terumah* was null and void,) let the produce which I separated yesterday be *terumah* now] and may then eat it on the second day, and so also, an egg which was laid on the first [Festival] day may be eaten on the second [since if the first day was Rosh Hashanah, then

רבנו עובדיה מברטנורא

יום ל' של אלול ויום ל"א, והוא צריך לילך בראשון לצד אחד ובשני לצד אחר: מערב שני עירובין. ומניחן בערב יום טוב זה לכאן וזה לכאן ואומר וכו': ולא הודו לו חכמים. דקסברי קדושה אחת הן. והלכה כחכמים בשני ימים טובים של ראש השנה. דלאו משום ספיקא בלבד אתקן, שמא קדשו בית דין את יום ל' או יום ל"א ואחד מהם חול, אלא משום דשמא באו עדים מן המנחה ולמעלה, שנהוגין אותו היום קודש ולמחר קודש ותרתייהו קדושה אחת. אבל בשאר ימים טובים של גליות דלא אתקן אלא מספיקא דלא ידעינן מתי קידשו בית דין הגדול את החודש מודים חכמים לרבי יהודה דשתי קדושות הן. וחכמים האמורים כאן הוא ר' יוסי: ה' מתנה אדם על הכלכלה. סל שיש בו פירות טבלים, מתנה עליו ביום טוב ראשון של ראש השנה ואומר אם היום חול תהא זו תרומה על אלו ואם היום קודש אין בדברי כלום. שאין מגביהין תרומה ביום טוב. ולמחר הוא אומר אם אתמול קודש והיום חול תהא זו שאמרתי אתמול תרומה על אלו ואם היום קודש ואתמול חול כבר היא תרומה. ואוכל כלכלה המתוקנת ומשייר התרומה: ולא הודו לו חכמים. הוא ר' יוסי דאמרן דסבר קדושה אחת הן ואין מגביהים בהם תרומה. ודוקא בשני ימים טובים של ראש השנה

it may be eaten on the second day, and if yesterday was not Rosh Hashanah, then, in fact, the egg was laid on a weekday]; but the Sages did not agree with him [since they regard the two days of Rosh Hashanah, as one entity].

(9) Rabbi Dosa ben Horkinas says: The

person who acts as congregational reader on [the first day of] the Festival of Rosh HaShanah says: “Fortify us, O Lord our God, on this first day of the month, whether it be today or tomorrow;” and on the following day he says: “[Fortify us...] whether it be today or yesterday.” The Sages, however, did not agree with him [“Fortify ...” is read on both days, but being the first day of the month is not mentioned at all].

רבנו עובדיה מברטנורא

כדפרישית לעיל: וכן ביצה שנולדה בראשון. של ראש השנה: **תאכל בשני**. דאם הראשון קודש השני חול וביצה שנולדה ביום מותרת בחול דאין הכנה לחול. ואם הראשון חול והשני קודש נמצא שחול מכין ליום טוב ושפיר דמי: **ולא הודו לו חכמים**. בשני ימים טובים של ראש השנה בלבד, דקדושה אחת הן. אבל בשני ימים טובים של גליות מודים לו: **ט החליצנו**. וזונו והחליצנו כח, כמו נחלץ חושים (במדבר לב) פירוש אחר, הצילנו ומלטנו, כמו חלצני ה' מאדם רע (תהלים קמ): **אם היום אם מחר**. אם היום הוא החליצנו היום, ואם מחר הוא החליצנו מחר: **ולא הודו לו חכמים**. לא להזכיר של ראש חודש בראש השנה ולא להתנות אם היום אם מחר. אלא אומר והחליצנו סתמא בשני הימים ואינו מזכיר של ראש חודש כל עיקר. והלכה כחכמים:

בראשון, תאכל בשני. ולא הודו לו חכמים: **ט רבי דוסא בן הרפינסא אומר**, העובר לפני התבה ביום טוב של ראש השנה אומר, החליצנו ה' אלהינו את יום ראש החודש הזה, אם היום אם למחר. ולמחר הוא אומר, אם היום אם אמש. ולא הודו לו חכמים: